

Løgmaður um fiskivinnuna í ólavsøkurøðuni:

Fiskastovnarnir tryggja fyrst og fremst

– so at støðuga úrtøkan verður 100–120 túsund tons av virðismiklum botnfiski. Løgmaður segði:

Fiskivinnan

Eitt av stórmálunum landsstýrið hevur fyrst og fremst, er at medvirka til at byggja upp aftur fiskastovnarnar undir Føroyum, so at støðuga úrtøkan verður 100–120.000 tons av virðismiklum botnfiski í staðin fyrst tey uml. 80.000 tonsini, sum tykjast vera úrsliðið í ár, mett eftir veiðutølu fyrru helvt í ár.

Feskfiskaveiðan undir Føroyum hevur verið munandi minni enn í 1991. Minni fiskiskapur undir Føroyum og 3.000 tons minni í kvotu undir Íslandi merkja avreiðingarnar til føroysku virkini fyrstu 6 mánaðirnar í ár. Avreidd eru 37.500 tons ella 14.000 tons minni enn í 1991. Hetta svarar til 27% afturgongd í føroysku avreiðingunum. Fremmand skip hava avreitt 4.200 tons og nakað av frystum fiski er eisini keypt.

Húkaflotin og partrolarnar hava størstu afturgongdina. Harafurtmóti hevur roynst frægari hjá djúpvatnstrolarunum.

Telefonuppbøðssølan hevur roynst hampuliga væl hjá skipunum. Seld eru 15.200 tons fyrst 125,6 mió. kr. ella 8,27 kr/kg. í meðal. Uppbøðssølan fer helst at umsitast 35–40% av øllum avreiðingum.

Hægstu prísirnir vóru í mars, tá ið fiskasølu ávaraðu um, at teir vóru ov høgir, t.v.s. 9,13 kr./kg; men hava síðani prislækkingar verið á marknaðinum, og innflutti fiskurin hevur minnað um hugin at bjóða á uppbøðssøluni.

Einki err yvir at dylja at ein ávis móstøða hevur verið at fáa uppbøðssøluna at virka frítt. Serliga virki, sum hava skip knýtt at sær, hava mælt ímóti. Arbeiðt verður við at skipa fyr veruligum uppbøðssølum, har keyparn kann skóða fiskin á gólvinum.

Hetta fer at økja um frú kappingina um fiskin og gevur betri møguleikar hjá keyparn at keypa júst tað slag, og tær nøgdir og stóðir, sum tørvar er á. Meiri fæst burtur úr teimum fiskasløgum, sum koma í smærri nøgdum, og at møguleikarnir fyrst servirkjan til serligar marknaðir batna, og fleiri fáa møguleika at keypa.

Veiðuorkan

Lítill ivi er um, at veiðuorkan er ríkiliga stór til 100–120.000 tons undir Føroyum. Færri fór høvdu borið seg betur, og stovnamir vóru frægari vardi; men spurningurin um at minka flotan er ikki, og hevur ikki

verið, einfaldur at loysa.

Skulu hesi mongu skip veiða alt árið undir Føroyum? Ella skulu vit við legudøgum, stongdum leiðum og øðrum tiltøkum trýsta tey út av Føroyaleiðunum til tess at troyta møguleikarnar, har eru? Næstan 2.000 tons av upsa er ófiskað í Norðsjónum og lítill roynd í dýpinum vestanfyrir og als ongin eftir fiskasløgum, eitt nú fransar hava veitt (búrfiski, stinglaksi, hávi o.ø.).

Ringir spurningar at taka stóðu til. Tá tað er torført at greina út, hvussu vánalig stóðan í toska-, hýsu- og øðrum stovnum, veiðutrýst og náttúrufyrbrigdi eru samantengd.

Men hóast vit ikki vita, um orsøkin til minkandi veiðu er ovfisking ella bara gongdin í náttúruni, er niðurstøðan í báðum førum helst, at veiðufluti og virki eiga at verða stillað eftir einum rímligum miðalúrsliti í longri tíð. Er náttúran kør, eru eisini grundir at drýggja árgangir av botnfiski.

Tílkini at fáa fiskastovnarnar aftur á fótur hava serliga snúð seg um fríðingar í gýtingartíðini og legudagar. Roynst verður eisini at draga inn veiðuoyvi til idnaðar- og botn-

fiskaveiðu, serliga hjá trolarum, har tað ber til at fáa teir í aðra vinnu.

Koma nýggir veiðumøguleikar, eitt nú eftir havtasku, búrfiski og øðrum fiskasløgum, eitur fyrst at verða kannað, um skip, sum hava veiðuoyvi til botnfiskaveiðu, eru nýtilig til henda fiskiskap, og um áðarnar eru áhugaðir at lata frásær botnfiskaloyvið heilt ella lutvíst afturfyrir loyvi til nýggja veiðu.

At flyta inn skip til slíkar møguleikar kemur í aðra røð; men sjálvandi er í ávisum føri neyðugt at útvega skip, tá hóskaði skip ikki eru í flotanum; men verður hetta í flestu førum til møguleikar á øðrum leiðum ella lítið troyttar stovnar t.d. í »joint venture« við aðrar, ella til svartkjaft, lodnu og rækjur.

Vert at nevna Skálafjall (nú Beinir). Vit hava eitt nýmótans skip, ið hevur nógvar møguleikar. Veiðan í Írmingarhavinum er gott dømi, og eiga vit í komandi ári at gera meira burtur úr við teim stóru trolarunum. Hugsað verður um at steingja veiðuna í Barentshavinum ávísa tíð, so teir kunnu fara í Írmingarhavið.

Landsstýrið hevur eisini góðkent atlan, har vit fara at hava ein nýmótans frysti-

línubát, ið annars hevði farið av landinum, og kunnu vit við hesum økja um fiskiskapin í altjóða sjógv.

Atlanir eru eisini um at lata djúpvatnsskipini royna aðrar leiðir, so trýstið á grunnarnar minskar, og er landsstýrið sinnað at loysa hesi mál.

Royndir at fáa skip til fiskiskap á fjarleiðum hava annars ikki hepnast væl, hóast landsstýrið hevur latið nakað av stuðli. At kalla eingi uppskot eru frá vinnuni og torført er at útvega neyðuga fígging at fara at veiða á fjarum leiðum.

Landsstýrið heldur, at tað fer at eydnast at minka passaliga um veiðuflutan – serliga trolarapartin – sum roynir eftir botnfiskastovnunum, og at hetta saman við fríðingum og legudøgum, fer at tryggja, at tilfeingi og veiðufloti samsvara.

Peningur er ikki settur á fíggarlógina til upphøgging, men landsstýrið hugsar um at útvega sær heimild at keypa skip á tvingsslssølu, so veiðuoyvini verða færri.

Arbeiðið á okkara fiskavirkjum er ikki minnað so nógv, sum føroysku avreiðingarnar kundu bent á. Hetta kemst av, at munandi nøgd av fiski – sum nevnt – er keypt uttanlands, fesk ella fryst.

Hetta er gott iskoyti og av stórum týðningi í eini tíð, har vinnumøguleikarnir eru fáir; men tó mugu vit sanna, at iskoytið til tjóðarúrtøkuna frá innfluttum fiski bara er ein fjórðingur av iskoytinum frá fiski veiddum við føroyskum skipum. Men tá ið virkini hava fingið betri kunnleika til at keypa fisk uttanefir og prísir og góðska samsvara betur, kann hetta gerast munago iskoyti og tryggja, at orkan á virkjunum verður betur nýtt.

Veiðumøguleikar aðrastaðni enn á landleiðini

Fiskivinnusamráðingarnar oktober–januar fjórðu ikki til stórar broytingar í veiðumøguleikum, Barentshavið og Ísland undantikin.

Íslendingar kravdu – av stóðni í íslenska toskastovnunum – rættuliga stóran niðurskurð í føroysku kvotuni og minnaði hon 3.000 tons. Roynst varð aftur í ár at fáa betri javnvág í sáttmálan av at bjóða íslendingum svartkjaft, makrel og sild. Sild og makrelur gjørdust partur í sáttmálanum.

Veiðan eftir lodnu í grønlenskum og íslenskum sjógvum sveik veturin 1991–1992. Nú tykst møguleiki verða at keypa 11.500 tons frá grønlendingum, ið kunnu vera fiskað í íslenskum sjógvum, og 10.000 tons kunnu verða fiskað undir Eysturgørnlandi (EF-býu).

Vøksturin í toska- og hýsustovnunum í Barentshavinum heldur fram, og Føroyar finga sín prosentvís part av vøkstrinum. Tað gevur óttar veiðumøguleikar hjá verksmøjtrolarunum Samráðingarnar hava júst verið millum Noreg og Russland at vaksa toskakvotuna í ár; men eingin avgerð er tikin um okkara part í hesum vøkstri. Møguleiki skuldi verið fyrst 1.500 tons.

Landsstýrið hevur stuðlað royndum fyrst samstarvi millum føroysk og russisk feløg, m.a. við tí fyrri eygga at útvega eyka kvotu. Eisini hava samráðingarnar verið um 3.000 tons eyka av toski frá russum. Hesar samráðingar eru ikki lidnar enn.

Lodnukvotan í Barentshavinum í ár var ríkiliga stór, og biðað verður eftir, hvussu lodnufiskiskapurin verður í heyst.

Russland hevur ikki latið toskakvotur í Eystursjónum í ár. Landsstýrið tók tí samráðingarnar upp við tey trý Baltisku londini. Rammusáttmálar vóru gjørdir við Estland, Lettland og Litava, og kvotur eru tókar. Fiskiskapurin er tó sera vánaligur í lotuni; men møguleikin verður kortini at vera varðveittur.

Kvotabýtið við EF er at kalla óbroytt í 1992. Við batnaðu avtaluni um makrel við norðmenn og lodnu við russar og norðmenn, er sáttmálin grundarlag undir batnandi útliti hjá nótaflotanum. Hann hevði gott ár í fjør, og helst fær hann betri úrslit í ár.

Veiðumøguleikarnir á Flemish Cap eru teir somu í ár sum í fjør; men veiðan er sera vánalig, helst av spensku og portugisisku ovveiðuni. Tó ljóðar, at ein góður árgangur er á veg. Tað er tí alneyðugt at fáa semju um eina eftirlitsskipan á NAFO-økinum, sum forðar fyrst, at søgan endurtekur seg, og skip úr Spania og Portugal fiska stovnin

Meinkunnugur við høvuðsvinnu okkara sum fáur greiddi lögmaður sera nágreiniliga frá úrslitunum í fiskivinnuni eins og møguleikum nær og fjar.

